

Základní škola a Mateřská škola Příkladí

Program EVVO

Školní rok 2021/2022

Dlouhodobý program 2020 -2024

EVVO – environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

Dlouhodobý program EVVO 2020 – 2024

„Prý nejsou zázraky. Ale v přírodě můžete kdekoli najít plno nejnepochopitelnějších zázraků.“ Univerzitní profesor Dr. Obenberger

Vymezení pojmu podle metodického pokynu MŠMT

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta vychází z anglického termínu environmental education, kde environment znamená **životní prostředí** a education se chápe široce jako vzdělávání, výchova či osvěta všech typů cílových skupin, od nejmenších dětí po dospělé. Vzděláváním se rozumí zejména ovlivňování racionální stránky osobnosti. Výchovou působení na city a vůli.

EVVO zahrnuje činnosti a aktivity probíhající ve školách a školských zařízeních (**formální vzdělávání**), v rámci volnočasových aktivit (**neformální vzdělávání**) i v rámci neorganizovaného volného času jednotlivců (**informální učení**) zaměřené na oblast životního prostředí.

EVVO klade důraz především na poznávání životního (přírodního i umělého) prostředí (člověka), na uvědomování si nezbytnosti zachování podmínek života, na poznávání vztahu člověka a životního prostředí.

EVVO dále souvisí nebo se významově překrývá s pojmy environmentální výchova, ekologická výchova, vzdělávání pro udržitelný rozvoj a dalšími.

V rámci Metodického pokynu má EVVO stejný význam jako environmentální výchova nebo tradičně používaný pojem **ekologická výchova**.

Oblast EVVO zaměřená na vzájemnou interakci a souvislosti mezi ekonomickými, sociálními, environmentálními a právními aspekty rozvoje (globálními i lokálními) je označována jako **vzdělávání pro udržitelný rozvoj** (dále jen VUR).

EVVO představuje jeden z klíčových preventivních **nástrojů ochrany životního prostředí** a je jedním z prostředků k naplnění **udržitelného rozvoje** (Metodický pokyn MŠMT 2008).

Environmentální výchova je ve školním prostředí součástí tzv. průřezových témat RVP ZV, která tvoří povinnou součást základního vzdělávání. Průřezová témata reagují na aktuální potřeby a problémy současného života, dále přispívají k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků, prostupují všemi vzdělávacími oblastmi ŠVP po celou školní výuku. Jednotlivá průřezová témata se navzájem prolínají, v praxi je nelze od sebe oddělit. Předpokladem efektivity je především jejich integrování do obsahu konkrétních vyučovacích předmětů a jejich obsahů. Stejně jako ostatní průřezová témata i environmentální výchova (vzdělávání) se specializuje především na **formativní prvky edukačního procesu**. Vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince. Podněcuje žáky k aktivní účasti na ochraně a utváření životního prostředí, ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace jejich životní styl a hodnotovou orientaci (ŠVP). Její náplní je tedy celistvý rozvoj osobnosti žáka, nejen jeho vědomostí, ale rovněž schopností a praktických dovedností s důrazem na oblast postojů a hodnot. Důležité je vybírat takové činnosti, aktivizační metody

a formy práce, aby byly rozvíjeny klíčové kompetence žáků, aby dané aktivity vycházely ze zájmů dětí a týkaly se jejich každodenního života.

EVVO přispívá k celkovému rozvoji osobnosti žáka:

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností

- poskytuje potřebné znalosti, dovednosti, pěstuje návyky
- seznamuje s principy udržitelnosti rozvoje společnosti
- porozumění důsledkům lidských činností, vztahům člověka a prostředí
- uvědomění si podmínek života a jejich ohrožování
- přispívá k pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy, vede k vlastní odpovědnosti
- učí komunikovat o problémech životního prostředí
- učí kriticky hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se životního prostředí

V oblasti postojů a hodnot

- vnímání života jako nejvyšší hodnoty
- vede k vlastní odpovědnosti, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
- přispívá k utváření zdravého životního stylu
- k vnímání estetických hodnot
- podněcuje vlastní aktivitu a angažovanost v řešení problémů souvisejících s ochranou životního prostředí
- vede k citlivému přístupu nejen k přírodě, ale také ke kulturnímu dědictví

Prostřednictvím uskutečňování EVVO získávají žáci tyto klíčové kompetence:

- aktivně využívat kooperativní a komunikační dovednosti jako nástroje pro řešení problémů životního prostředí,
- hledat různé varianty řešení problémů životního prostředí,
- mít schopnost kriticky posuzovat a vyhodnocovat informace související s životním prostředím,
- osvojit si praktické dovednosti pro chování a pobyt v přírodě i při zacházení s přírodou a uplatňovat je v každodenním životě,
- uplatňovat principy udržitelného způsobu života v občanském a pracovním jednání (odpovědně a ekonomicky nakládat s přírodními zdroji a odpady v souladu se strategií udržitelného rozvoje, minimalizovat negativní vlivy na životní prostředí),
- znát z vlastní zkušenosti přírodní a kulturní hodnoty ve svém okolí, chápat příčiny a následky jejich poškozování, rozumět jedinečnosti svého regionu a jeho potřebám,
- uvažovat v souvislostech, vnímat závislost rozvoje lidské společnosti na přírodě a na stavu životního prostředí, porozumět zákonitostem biosféry, ekonomické, sociální a ekologické provázanosti světa, problémům životního prostředí z globálního i lokálního hlediska a jejich příčinám,

- orientovat se ve vývoji vztahu člověka a přírody a poučit se z problémů životního prostředí od minulosti až po současnost a v tomto kontextu pak uvažovat o budoucnosti,
- odpovědně jednat vůči přírodě a prostředí v každodenním životě a aktivně a kvalifikovaně se účastnit ochrany životního prostředí včetně zapojení do souvisejících veřejných diskusí a rozhodovacích procesů o využívání krajiny,
- projevovat pokoru, úctu k životu ve všech jeho formách a k hodnotám, které neumí vytvořit člověk,
- oceňovat svébytnou hodnotu a krásu přírody a krajiny, vnímat a být schopen hodnotit různé postoje k postavení člověka v přírodě a k chování člověka vůči přírodě.

EVVO je realizováno ve dvou základních směrech:

1. Výchovné i vzdělávací využití prakticky ve všech vzdělávacích oblastech (zvláště v předmětech - Prvouka, Člověk a jeho svět, Zdravotní a osobnostní výchova, Pracovní činnosti, výtvarná a tělesná výchova. Žáci se učí zodpovědnosti každého jedince za životní prostředí na úrovni rodiny, obce, kraje.
2. Výchovné působení v rámci mimoškolních aktivit (např. zapojení do soutěží, rozvoj osvětové činnosti, boj proti drogám, kouření, účast na společných akcích s rodiči a zástupci obce).

Roční plán EVVO pro školní rok 2021/2022

I v tomto školním roce navážeme na činnost v oblasti EVVO v minulých letech. Stěženi pro nás budou projekty týkající se významných míst a historie naší obce, jež z důvodu koronaviru a následné distanční výuky nebyly plně realizovány. Ve vyučovacích předmětech Prvouka, Člověk a jeho svět se budeme podrobněji věnovat zejména našemu regionu, zaměříme se na faunu a flóru vyskytující se v bezprostředním okolí. I nadále se budeme zabývat problémy životního prostředí s praktickým zaměřením na nejbližší okolí naší školy a obce. Hlavním cílem je celistvý rozvoj osobnosti našich žáků a výše zmíněných kompetencí.

Mnohá témata týkající se EVVO jsou dobře zařaditelná například i do výuky čtení. Texty a náměty pro práci s dětmi by měly vycházet ze situací, které jsou žákům blízké, o kterých již něco vědí a zajímají se o ně. Zde mohou uplatnit své vlastní zkušenosti, znalosti a dovednosti.

Prostředky EVVO, aktivity školy:

- Hra – námětová, tvořivá, didaktická...jež směřuje k vytyčeným cílům v oblasti EVVO
- Metody a formy práce ve vyučování - aktivizační metody výuky, práce s textem (například využití metod kritického myšlení RWCT), využití metod OSV, práce v týmech, badatelské činnosti
- Každodenní běžné činnosti – běžné denní činnosti, které rozvíjejí smysl pro estetiku a pěkné prostředí, hygiena, chování, vztahy, komunikace, šetření energiemi, třídění odpadů...

- Vycházky a výlety do přírody – soustředěné pozorování a vnímání, chování v přírodě, ochrana rostlin a živočichů
- Účast na naučných programech ekologických center, města, místních organizací, muzeí...
- Získávání informací z knih (odborná literatura, umělecká literatura, učebnice, články z časopisů, encyklopedie...), přírodovědných filmů
- Využívání informačních technologií
- Návštěva zoologické zahrady (naučné programy), výstavy, muzea, knihovny...
- Vlastní návrhy a nápady žáků
- Výtvarné a tvořivé aktivity dětí
- Působení na citovou stránku (láska a ochrana přírodě), působení na utváření hodnotového žebříčku
- Vedení žáků k péči o své věci, prostředí, hygieně, k udržování pořádku
- Spolupráce s místními organizacemi a spolky např. myslivci, lesy, knihovnou...
- Připomenutí významných dnů – projekty, rozhovory, diskuse, pracovní listy, další aktivity (dle uvážení vyučujících) v rámci jednotlivých tříd

Celoroční aktivity školy:

Spoluúčast žáků na výzdobě třídního a školního prostředí

Využívání recyklovaných materiálů, přírodnin

Po domluvě s myslivci sběr plodů, případně zakrmování zvěře v zimě

Praktické využití plodů školní zahrady (jablka a další ovoce)

Udržování pořádku na školním dvoře, zahradě a v okolí školy

Celoroční šetření energiemi, vodou, papírem...(nejen v objektu školy)

Důsledné třídění odpadů v každé třídě a školní družině

Pravidelné přírodovědné vycházky

Zájmová činnost – myslivecký kroužek

Dlouhodobé projekty, významné dny:

Časové vymezení	Název projektového dne (ŠVP)	Průřezová témata	Vyučovací předměty	Významné dny
Září	JÁ, TY, MY	OSV, Mkv	PRV, ČJS, ZOV, INFR	
	Můj domov, moje vlast I	EGS, VDO, EV	PRV, ČJS, ZOV, ČJ, VV, HV, INFR	Den vzniku samostatného československého

				státu
Prosinec	Vánoce	VDO, EV	PRV, ČJS, ZOV, ČJ, VV, HV, INFR	Advent, Vánoce
Březen	Kniha – můj přítel	OSV, MV, EV	ČJS, PRV, ČJ, VV, PČ	Březen, měsíc knihy (měsíc čtenářů) 22.3. Světový den vody
Duben	Den země	EV, OSV, MV	PRV, ČJS, ČJ, ZOV	Den Země
Červen				Den květů

PODZIM	Pravidla, soužití, komunikace mezi lidmi (napříč všemi předměty) <ul style="list-style-type: none"> • společná tvorba třídních pravidel • povinnosti a práva dětí (lidí) • vztahy, soužití ve škole (bezpečnost, vzájemné vztahy, komunikace, tolerance, spolupráce...) • rodina (soužití, hodnoty...)
	Přírodovědné vycházky <ul style="list-style-type: none"> • pozorování přírody (fauna, flora) • proměny přírody • počasí
	Sběr přírodnin <ul style="list-style-type: none"> • poznávání, rozlišování, třídění, pozorování, výstavy... • tvorba herbáře • využití v pracovní a výtvarné výchově • dokrmování zvěře v zimě (vždy jen po domluvě s myslivci)
	Sběr plodů a semen „Cesta semínka“ <ul style="list-style-type: none"> • způsob rozmnožování rostlin • druhy a typy semen (zrakové a hmatové vnímání případně vůně...) • určování a poznávačky • výstavy • jejich využití v VV a PC
	Drakiáda (společná či v rámci jednotlivých tříd nebo ročníků) <ul style="list-style-type: none"> • Rychlost/síla větru (bezvětří, vánek,... čtvrtý vítr, silný vítr,... vichřice...)

	<ul style="list-style-type: none"> • využití při pouštní draka, informace při jeho koupi (rychlost větru, nebezpečí rozbití draka...) • Beaufortova stupnice (jako zajímavost) • Meteorologické jevy – mlha, rosa, jinovatka, námraza...
	Třídní kalendáře <ul style="list-style-type: none"> • narozeninové • svátky • keltské (stromy, rostliny), znamení • počasí • měření teplot (práce s tabulkou)
ZIMA	Přírodovědné vycházky <ul style="list-style-type: none"> • sledování proměn přírody • počasí
	Vánoční dílna
	Adventní kalendář
	Vánoční a zimní výzdoba
	Vánoční a adventní zvyky a tradice <ul style="list-style-type: none"> • u nás • ve světě (v rámci AJ) • vánoční třídní posezení
	Naši ptáci - školní krmítko (projekt v hodině PRV 1.,2.a 3. ročník) <ul style="list-style-type: none"> • krmení a pozorování stálých ptáků • druhy, stavba těla, způsob života...(vzdělávací oblast „Člověk a jeho svět“) • výroba jednoduchých krmítek (PČ) • vlastní výtvarné ztvárnění (VV)
	Projekt v rámci ČJS „Cesta do vesmíru“ <ul style="list-style-type: none"> • Návštěva planetária Č.Budějovice
	Badatelská výuka <ul style="list-style-type: none"> • vlastnosti látek • měření
	Projekt v rámci ČJS „Letem světem“ podnebné pásy
	Péče o pokojové rostliny (třídy, jídelna, chodba)
	Zdravý životní styl <ul style="list-style-type: none"> • péče o své tělo, pohyb/sport • denní režim • zdravé svačiny, pitný režim • příprava zdravého jídla (pomazánka, salát...) = společná ve škole, vlastní video, recept...

	<ul style="list-style-type: none"> • „Železný muž“ „Železná slečna“(TV)
JARO, LÉTO	<p>Naše obec (výběr formy záleží na vyučujícím ČJS, PRV)</p> <ul style="list-style-type: none"> • typ krajiny, práce s mapou/plánkem, orientace (buzola) • fauna, flóra • historie, památná místa, osobnosti, obyvatelé... • fotografie, malba, kresba, výstava, průvodce pro mladší spolužáky, společná knížka...
	<p>Koutky přírody (I., II. a III třída, učitelé PRV, ČJS)</p> <ul style="list-style-type: none"> • sázení a pozorování, péče o rostliny, práce s pracovními listy... • květiny, ovoce, zelenina (užitkové, okrasné rostliny, jednoleté, dvouleté...) • založení mechové zahrádky • pokus – základní podmínky života
	<p>Bylinková spirála (zahrádka) - spolupráce všech tříd v rámci PRV, ČJS, PČ, VV</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyhledávání a zjišťování informací • návrh (náskres - „projekt“) – starší ročníky (4. a 5. ročník) • založení (kameny, půda...) • význam, druhy bylin • výběr druhů a sázení • využití ve školní jídelně
	<p>Den Země (22. Dubna) Uklidme svět, uklidme Česko</p>
	<p>Péče o pozemek – péče o květinový záhon, keře a stromy</p>
	<p>„Havětník“ – formou projektu v hodinách PRV, ČJS, dle provedení/formy záleží na vyučujícím</p> <ul style="list-style-type: none"> • způsob života hmyzu (vývoj) • užitečnost • pozorování, fotografování, výstava... • práce s textem (odborný, umělecký...) • péče o hmyz - výroba hmyzích hotelů/domečků
	<p>Projekt „Můj domov“</p>

v Přídolí dne: 15. 9. 2021

Koordinátor environmentální výchovy: Mgr. Diana Brožová